

עת"א 14146/04/16 - בהא והיב, נגד שירות בתי הסוהר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 14146-04-16 והיב(אסיר) נ' שירות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כבוד השופט יוסף בן-חמו
העותר	בהא והיב, ע"י ב"כ עו"ד סרי ח'ורי
נגד	1. שירות בתי הסוהר 2. מדינת ישראל
המשיבים	

החלטה

בפני עתירת אסיר נגד ההחלטה המנהלית של הממונה על עבודות השירות, שהורה על הפסקת עבודות השירות והמרת יתרת התקופה לבמאסר בפועל.

נימוקי הבקשה

מספר חודשים עובר למועד תחילת ריצוי עבודות השירות, שנקבע ליום 01/08/15, עבר העותר להתגורר בחיפה, בשל עבודתו כקבלן בנין,

העותר התייצב ביום 02/08/15 בפני הממונה על עבודות השירות במחוז הצפון, במשרדו בטבריה וחתם על הטופס "כללים והוראות לעובד שירות - תנאי ריצוי".

העותר הודיע לממונה שהוא עבר להתגורר בחיפה וביקש לאפשר לו לבצע את עבודות השירות בחיפה.

אחרי מספר שבועות שובץ העותר והתחיל לעבוד בחיפה בבית חולים רמב"ם, אולם כעבור מספר ימים קיבל העותר הודעה על הפסקת עבודתו בטענה שהוא איננו מתאים לעבודה בבית חולים בשל אופי העבירה בה הורשע.

שבועיים לאחר הפסקת העבודה שובץ העותר במקום עבודה אחר, בבית האבות "משען" בחיפה. עבד שם במשך שבועיים, אך עבודתו הופסקה בטענה שהוא עזב את מקום העבודה לפני סיומו של יום העבודה, ללא אישור האחראי.

כעבור שלושה שבועות שובץ העותר למקום עבודה שלישי, מפעל הזנה לקשישים בעמותת "ארוחה חמה קרית אתא". העותר התמיד בעבודתו עד חודש מרץ, אז זומן לשימוע בסיומו הוחלט על הפסקה מינהלית של עבודות השירות. בתקופה בה הוצב העותר במקום העבודה השלישי - "ארוחה חמה קרית אתא" ובשל קשיים כלכליים ורצון לחסוך בהוצאות, עזב העותר את הדירה השכורה בחיפה וחזר להתגורר בכפר ריינה בבית הוריו.

מאחר והעותר איננו מחזיק ברכב ובשל המרחק ממקום מגוריו לקרית אתא, הוא הגיע, בחלק מהימים, באיחור למקום העבודה. (העותר חסך מבית המשפט את ההסבר כיצד זה איחר להגיע למקום ביצוע עבודות השירות - משום שהוא איננו מחזיק ברכב, אך עובדה זו לא מנעה ממנו להגיע לאתרים השונים ולפרויקטים הפזורים ביישובים המרוחקים זה מזה שקיבל על עצמו לבצע עבודות בנייה בהיקף של מאות אלפי ₪ כפי שציין בעתירתו, בהתאם להתקשרות החוזית עם חברה קבלנית י.ב.).

העותר פנה לממונה בבקשה שיתאים עבורו מקום עבודה חלופי באזור מגוריו. העותר טוען כי נמסר לו כי ככל שיתמיד במקום עבודתו בקרית אתא חודש נוסף הוא יועבר למקום עבודה חלופי שפי שביקש. העותר התייצב חודש נוסף אך למרות זאת לא הוכנה עבורו תוכנית עבודה חלופית.

העותר מאשר כי אמנם הוא חתם בפני הממונה על טופס התנאים והכללים לביצוע עבודות השירות, אך לטענתו לא הזדמן לו לקרוא ולהכין את כל הנהלים המצויים בטופס והכללים בדבר הצורך להקפיד על זמנים וקבלת אישור על היעדרות מעבודה, לא היו נהירים לו.

העותר טוען עוד כי תוך כדי עבודתו ב"ארוחה חמה קרית אתא", הוא החל בביצוע פרויקט חדש לעבודות שלד של מספר בניינים בעתלית והתקשר בחוזה לביצוע הפרויקט עם חברת בנייה קבלנית.

חרף התחייבותו העסקית, הקפיד העותר לבצע עבודות השירות במהלך החודשים נובמבר-דצמבר. היעדרותו של העותר מהתחייבותו העסקית גרמה לו נזקים כספיים רבים משום שלא הצליח לעמוד בלוח הזמנים שנקבע בהסכם.

בסעיף 12 לעתירה מוסיף העותר וטוען כי לאור חששו שלא יצליח לעמוד בהתחייבויות העסקיות כלפי מזמין העבודה והספקים, **הוא נאלץ להתייצב באתר הבנייה ולהיעדר מעבודות השירות**, במהלך חודש 01/2016. העותר טוען כי נעדר מעבודות השירות גם לאור מחלה שסבל ממנה, בגינה הוצא תעודת מחלה.

בשל היעדרויותיו זומן העותר לשיחת בירור שנערכה ביום 07/02/16. העותר ניסה להסביר למפקח כי היעדרותו נבעה בחלקה מאילוף ומתוך ניסיון מטעמו להציל את עסקו, כאשר תקופה מסוימת הוא היה חולה.

ביום 14/03/16 נערך שימוע לעותר. גם בשימוע הסכים העותר עם הסיבות מדוע נעדר מעבודתו והביע את רצונו בהזדמנות נוספת. חרף בקשתו הוחלט על הפסקה מינהלית ונמסר לו כי עליו לרצות יתרת תקופה של 118 יום.

העותר חולק על יתרת התקופה לריצוי שקבע הממונה. לדבריו, היו ימים רבים בהם התייצב לעבודה אך משום מה הקורא האוטומטי לא קלט את החתמת הכרטיס ביציאה.

עוד טוען העותר כי הוא לא היה מיוצג בהליך השימוע ולכן לא התמלאו כללי הצדק הטבעי ולא ניתן לומר שהעותר זכה

להליך הגון.

התיק הפלילי

נגד העותר, יחד עם אחיו, הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי בנצרת המייחס להם עבירות שונות. בסופו של יום הושג הסדר טיעון במסגרתו הודו הנאשמים בעבירות בעובדות שבכתב האישום המתוקן. ההסדר כלל הסכמה לענין העונש. הוסכם להמליץ על עונש מוסכם של 6 חודשים שירוצו בעבודות שירות, ככל שחוות דעת תקבע שהם מתאימים גזר הדין כלל גם עונשים נלווים. הוסכם גם כי תחילה ירצה אחיו של העותר עונשו וכן לאחר מכן העותר משום ששניהם עובדים באותו מקום עבודה.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, איימו העותר ואחיו על המתלונן, בעל מוסך. במהלך פגישה שנערכה במשרד סוכן הביטוח, על רקע טענות הנאשמים בדבר טיב התיקון של רכבם במוסך של המתלונן, הם דרשו ממנו "קנס" בסך 30,000 ₪. משסירב המתלונן איימו עליו הנאשמים כי יפגעו בו פיזית. לאור האיומים, הסכים המתלונן, על פי הצעת סוכן הביטוח, לרשום שיק לפקודת סוכן הביטוח שהבטיח להעביר את הכסף שיופקד לנאשמים. הנאשמים התירו למתלונן לעזוב את המשרד רק לאחר שזה ירשם את השיק לפקודת סוכן הביטוח.

המתלונן כתב במתכוון טעות בשיק באופן שלא ניתן יהיה לפרעו, למחרת היום, נוכח האירועים הנ"ל, לאחר שהעותר (הנאשם 2) יצר קשר עם סוכן הביטוח, ניגש אתו סוכן הביטוח לבנק ומשך עבורו 20,000 ₪.

בגזר הדין שניתן ביום 05/01/15 נקבע שאחיו של העותר ירצה את עבודות השירות החל מיום 01/02/15 ואילו העותר, החל מיום 01/08/15.

כתב התשובה

עם התייצבותו של העותר במשרד הממונה הוסברו לו הכללים והתנאים שיחולו עליו לרבות היקף העבודה. עבודה קבועה ורצופה של 5 ימים בשבוע, הקדשת זמן לעבודה, איסור לצאת ממנה, איסור לעסוק בעסקים פרטיים בעת עבודות השירות. **בטופס "ראיון הקליטה והצבת עובד שירות"** (נספח א), נכתב ימי העבודה: ראשון עד חמישי, שעות העבודה 08.00-15.00. העותר חתם לאחר שהצהיר כי קרא את הכללים וההנחיות, הם ברורים לו והוא מסכים ומתחייב לעבוד על פיהם. העותר חתם גם על נספח 2, **"כללים והוראות לעובד שירות - תנאי ריצוי"**. שם הודגש כי מכסת שעות העבודה היומיות היא 8.5 שעות. בנספח מפורטים באופן מקיף ומפורט ההגבלות והתנאים.

כבר בתחילת עבודות השירות, בחודש אוגוסט נעדר העותר **22** ימים. בחודש ספטמבר **18** ימים, בחודש אוקטובר **7** ימים, בנובמבר **15** ימים. לאור העדריותו זמן העותר לשיחת בירור שנערכה לו ביום 09/12/15, תגובתו הייתה "יהיה טוב".

העותר המשיך בהתנהלותו. בדצמבר נעדר **12** יום ובינואר 17 יום. העותר זומן **בשנית** לשיחת בירור שנערכה ביום 07/02/16, טען כי קשה לו להגיע לעבודה לאור מצבו הכלכלי. העותר הוזהר, הוסברו לו חובותיו והוא זומן לשימוע וחתם במעמד הבירור על טופס הזימון לשימוע. גם אחרי שיחת הבירור השנייה וכאשר העותר היה מודע לכך שצפוי לו שימוע אליו זומן, המשיך העותר להעדר מהעבודה. בחודש פברואר נעדר **14** יום, בחודש מרץ לא התייצב כלל לעבודה פרט ליום אחד בלבד. לאחר עריכת השימוע, הוחלט להמליץ על הפסקה מינהלית של עבודות השירות והממונה אכן החליט על הפסקה מינהלית.

דין

התנהלותו של העותר לאורך תקופת ריצוי עבודות השירות הייתה מזלזל. ואף בוטה העותרו "איבד את נכסיו בידיו", הפסיד את הפריווילגיה שניתנה לו לבצע את עונש המאסר בדרך של עבודות שירות. ניתן לומר שהתנהלותו של העותר גובלת בעזות מצח. לא רק שלא הגיע לרצות את עבודות השירות אלא באותה עת נסע לעבוד באתרי הבניין בפרויקטים שלו.

אין לעותר זכות סטטוטורית להיות מיוצג בשימוע על ידי עורך דין. שימוע איננו מופיע בסוג המקרים בהם קמה חובת ייצוג על ידי סנגור (סעיף 15(א)(1) לחסד"פ (נוסח משולב) תשמ"ס - 1982). הוא גם איננו כלול בשירותים המוסדרים בחוק הסנגוריה הציבורית (סעיף 18 לחוק הסנגוריה הציבורית, התש"ו - 1995).

בסעיף 4 ז' **"לכללים והוראות לעובד שירות - תנאי ריצוי"**, המפרט את זכויות עובד השירות - אותו קיבל העותר לאחר שחתם עליו צוין:

"4.ז. במידה ותוזמן לשימוע עקב הפרת תנאי ריצוי תוכל להגיע עם ייצוג של עורך דין. אי הגעת עורך דין, לא תעכב את הליך השימוע".

הנתונים בדבר העדרות העותר ממקום ביצוע עבודות השירות נתמכים בדו"ח כרטיס נוכחות החתום ומאושר על ידי המפקח.

בשיחת הבירור שנעשתה לעותר ביום 09/12/15, הוטח בפניו כי הוא לא מתייצב באופן סדיר לעבודה. ימים רבים מדפיס רק כניסה או יציאה והוסבר לו כי ימים אלה לא ייחשבו במניין ימי הריצוי. תגובתו לדברים הייתה קצרה: "יהיה טוב". העותר הוזהר וניתנה לו הזדמנות נוספת.

בטופס שיחת בירור נוספת שנערכה לעותר ביום 07/02/16, נכתב הנימוק לזימון:

"העו"ש לא מגיע בכלל לעבודה ואם מגיע יש המון איחורים ועיכובים, הנ"ל היה בשיחת בירור קודם ולא עונה לטלפונים".

תגובת העותר:

"קשה לי להגיע למקום העבודה. אני קבלן והייתי חולה פעם אחד. יש לי אישור מחלה. אני נכנסתי לחובות ולא נשאר לי כסף".

ההחלטה בתום שיחת הבירור:

"הסברתי לעו"ש שלא משנה מה הבעיות, הוא מחויב להגיע לעבודה בזמן ולצאת בזמן והוא מחויב לענות לטלפונים של המפקח וכל בעיה צריך לפנות למפקח ולא דרך העדרויות וזה יזיק. בינתיים העו"ש יוזמן לשימוע".

בטופס הזמנה לשימוע, עליו חתם העותר נרשמו העילות מתוך העילות המפורטות בסעיף 51 ט(א) לחוק העונשין.

לשימוע:

- נעדר מהעבודה ללא אישור ממונה ...
- אינו מבצע כראוי את המשימות שהוטלו עליו, או שהתנהלותו אינה מניחה את הדעת.
- לא ציית להוראות הממונה/לא קיים חובה המוטלת עליו.

בסעיף 5 של טופס הזימון לשימוע נכתב:

"הנך רשאי להיות מיוצג על ידי עורך דין בהליך זה ולהביא עמך מסמכים שיש בהם לבסס טענותיך".

בפרק "ההערות" של טופס השימוע צוין כי העותר קיבל הסבר מפורט על הזימון. הוסבר לו שזכותו ואף כדאי שיגיע עם עורך דין במועד השימוע.

בשימוע שערכו לו סג"ב צביה גלנדר וסג"ב יפה בורדה, פורטו לעותר העילות לקיום השימוע. תגובתו:

"לא היה לי כח לעבוד הלכתי לנוח באוטו ואמרתי שאין לי כח וחזרתי בשעה שלוש וחצי. אני לא מגיע לעבודה בגלל שיש לי לחץ בעבודה ובפרויקטים של העבודה בקיסריה בעתלית ובחריש. אני בונה שלד של בתים".

השימוע נערך ביום 14/03/16.

הממונה החליט ביום 27/03/16, על סמך המלצת עורכי השימוע, על הפסקת עבודות השירות. בסעיף 3 להחלטה צוין כי יתרת ימי המאסר היא 118 ימים. חישוב סופי יקבע על ידי הממונה לאחר חישובי כרטיסי הנוכחות.

העותר הפר את הכללים באופן ממשי וממושך. לא התייצב מספר רב של ימים, בחלק מהפעמים עזב את העבודה לאחר שהתייצב ולא החתים את הכרטיס בסיום העבודה. לא נשמע להוראות המפקחים, לא ענה לטלפונים, לא ניצל את מספר ההזדמנויות שניתנו לו. העותר לא השכיל להצדיק את ההתחשבות שגילו כלפיו בשתי שיחות הבירור שנערכו לו.

נפסק כי המרת עונש מאסר בעבודות שירות הינו פריוולגיה המאזנת בין הצורך להשיט על נאשם עונש מאסר בפועל לבין הרצון לסייע בשיקומו, בנסיבות המתאימות.

במקרה זה המרת עונש המאסר לעבודות שירות הייתה לפי בקשתו והסכמתו של העותר במסגרת הסדר הטיעון.

המאשימה באה לקראתו בין שהסכימה לדחות את תחילת ריצוי עבודות השירות עד שאחיו שהורשע יחד איתו יסיים לרצות את עונשו הזהה בעבודות שירות.

מקום בו נאשם לא מקבל על עצמו את האחריות הנלוות למסלול עונשי זה ולא ביצע את המוטל עליו, מראה שהתנהלותו שלא ניתן ליתן בו אמון באופן שיצדיק מתן הזדמנות נוספת ויהיה עליו לרצות המשך עונש המאסר בבית הסוהר.

העותר הביא תוצאה זו על עצמו בהתנהלותו ובמחדליו (ראה רע"ב 8056/15 אליאור אוטומזגין נגד הממונה, רע"פ 2334/11 בן דוד נגד מדינת ישראל, רע"פ 4964/15 סאד סיאם נגד שב"ס, רע"ב 3560/15 אברהם אסולין נגד שב"ס ורע"ב 7868/12 יהודה אסנגר נגד הממונה).

אשר על כן, אני מורה על דחיית העתירה.

העותר יתייצב לריצוי עונשו בכלא קישון ביום 30/05/16 שעה 09.00.

יתרת תקופת המאסר 181 ימים, בכפוף לחישוב סופי של יתרת המאסר כפי שיקבע הממונה.

המזכירות תמציא העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ח אייר תשע"ו, 26 מאי 2016, בהעדר

הצדדים.

עמוד 6

